

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้เปลี่ยนไปสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มต้นการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเมื่อปี 2504 เป็นต้นมา ถ้าพิจารณาถึงผลการพัฒนาประเทศจากอดีตจนถึงปัจจุบันจะพบว่าการพัฒนาเศรษฐกิจดูเหมือนจะไปได้ด้วยดี แต่มีปัญหาเรื่องช่องว่างของรายได้ห่างกันมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรเหลือน้อย และรายได้ของเกษตรกรตกต่ำ เมื่อวิเคราะห์ในภาคเกษตร ซึ่งเป็นประชากร 60% ของประเทศจะเห็นได้ว่าเมื่อปี 2518 รายได้ของการเกษตรอยู่ที่ 27% ของรายได้ประชาชาติปัจจุบันคงเหลือ 11% กล่าวคือในระยะ 20 ปีที่พัฒนามา สัดส่วนรายได้ของเกษตรกรลดลง 3 เท่า แต่หากรวมรายได้นอกภาคเกษตรด้วยแล้วจะเป็น 23% ซึ่งหมายถึงรายได้นอกภาคเกษตรมีมากกว่ารายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคเกษตรนี้มีส่วนสร้างปัญหาสังคมสูงเพราะได้มาจากการอพยพขายแรงงานในอาชีพบริการต่างๆ (โสภณ สุภาพงษ์, 2538 : 6)

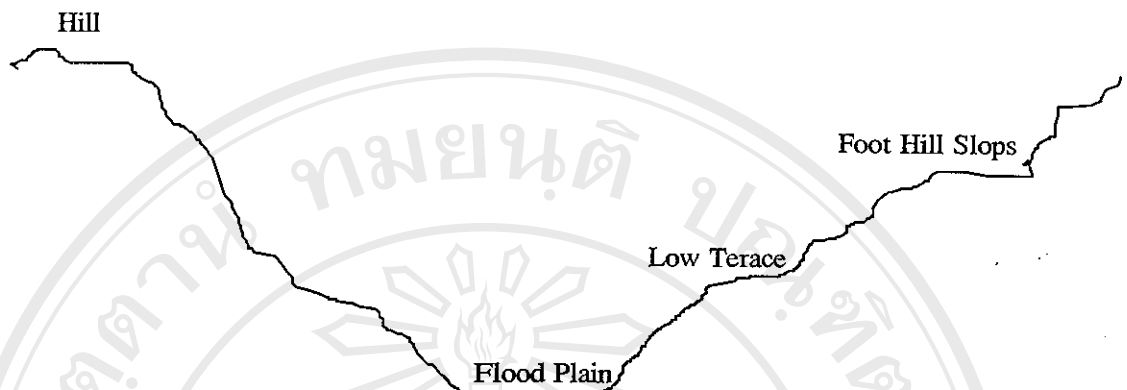
หากมีการวิเคราะห์ถึงปัญหาภาคเกษตรก็ต้องพิจารณาเชื่อมโยงถึงเศรษฐกิจทั้งระบบคือในช่วงที่ผ่านมา 30 ปี ปรากฏว่า ป่าไม้ น้ำ แร่ธาตุ รวมทั้งระบบการศึกษาและภาษีได้ถูกใช้เพื่อการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีผลต่อการเจริญของเมืองเป็นส่วนใหญ่ และระบบบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรของประเทศเป็นลักษณะการให้สัมปทาน ผูกขาดเพื่อนำทรัพยากรมาใช้ ผลก็คือทรัพยากรหมด และภาคเมืองฐานะดีขึ้นแต่ชนบทยากจนลง จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเกษตรกรจึงมีทางเลือก 2 ทางคือ

1. การบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากภาคเกษตรกรรม ไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและเน้นการปลูกพืชเชิงพาณิชย์เพิ่มมากขึ้น จึงมีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อนำที่ดินมาปลูกพืชดังกล่าว ในขณะที่รัฐเองก็มีนโยบายที่จะเพิ่มจำนวนป่าอนุรักษ์ขึ้นทำให้เกิดวิกฤตการณ์ป่าไม้และที่ดินทำกินเป็นปัญหาที่รัฐบาลและ

ประชาชนทั่วไปสนใจ เนื่องจากแนวคิดและการปฏิบัติในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ยึดมั่นมานานในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา คือป่าไม้ต้องเป็นของรัฐ มีรากฐานความคิดมาจากการจัดการป่าไม้แบบอเมริกา กล่าวคือ รัฐฯ พยายามแบ่งพื้นที่ที่เกษตรออกจากพื้นที่ป่าไม้และเชื่อว่าคนกับป่าไม้สามารถอยู่ร่วมกันได้ ราษฎรในท้องถิ่นเป็นตัวละครสำคัญในการทำลายป่า ผลจากแนวคิดและการปฏิบัติดังกล่าวคือ ป่าไม้เสื่อมโทรมและลดลงอย่างรวดเร็ว ในขณะที่การพัฒนาและการกระจายรายได้ไม่ประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุผลดังกล่าวการจัดการทรัพยากรป่าไม้แนวใหม่จึงหันมาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อผลของการอนุรักษ์และการพัฒนาไปพร้อมกัน สำหรับประเทศไทยการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และ 7 โดยมีนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามนโยบายดังกล่าวยังไม่ได้รับการปฏิบัติให้เป็นจริงจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (โสภณ สุภาพงษ์, 2538 : 7)

2. แรงงาน รวมทั้งเด็กและผู้หญิง อพยพที่ดินเข้ามาหางานทำในเมือง ซึ่งนับวันจะมีมากขึ้นเพราะมีความต้องการแรงงานสูง แต่ก็ทำให้เมืองแออัดและก่อปัญหาสังคมตามมา ในขณะที่ครอบครัวในชนบทไม่ได้ร่วมในความสมบูรณ์พูนสุขของการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่อย่างใด ได้รับแต่การพลัดพรากจากกัน ครอบครัวแตกกระจายระเห่ร่อนจากกันไป ข้อเท็จจริงเหล่านี้เกิดขึ้นซ้ำซากมากกว่า 30 ปี ซึ่งสาเหตุสำคัญคือการพัฒนาที่ไม่สมดุลระหว่างเมืองและชนบทโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจจากหลายๆ ปัจจัย (โสภณ สุภาพงษ์ , 2538 : 7)

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดชายแดนทางภาคเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทาง 277 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 668 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ มีพื้นที่ทั้งหมด 11,472,076 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ร้อยละ 87.68 นอกนั้นเป็นพื้นที่ลอนลาด มีพื้นที่สำหรับทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย ร้อยละ 12.32 มีแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำน่าน (สำนักงานจังหวัดน่าน, 2540) ลักษณะของพื้นที่จังหวัดน่านเป็นพื้นที่คล้ายแอ่ง มีที่ราบระหว่างภูเขา (Intermountain Basin) อันเกิดจากการม้วนตัวของเปลือกโลก ทำให้เกิดเป็นแอ่งแบบกระหะหงาย (Synclinal Fold) ดังรูป

แผนภาพที่ 1 แสดงลักษณะภูมิประเทศจังหวัดน่าน

ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่จะมี 4 ลักษณะคือ ที่ราบ (Flood Plain) ที่ราบลุ่ม (Low Terrace) ที่ราบเชิงเขา (Foot Hill Slope) และภูเขาสูง (Hill) ความลาดชันของพื้นที่ทำให้บริเวณที่สูงและที่ราบสูงมีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูง ส่งผลให้หน้าดินตื้นและเป็นดินลูกรัง ซึ่งจะก่อให้เกิดสังคมพืชที่แตกต่างกัน โดยป่าไม้ที่พบจะเป็นป่าดิบเขาและป่าเบญจพรรณ เป็นป่าที่มีความสำคัญในพื้นที่อย่างมาก เพราะมีไม้เศรษฐกิจที่สำคัญจำนวนมาก เช่น ไม้สัก เต็ง รัง เหียง พลวง ตะแบก อีกทั้งยังความอุดมสมบูรณ์แก่ต้นน้ำลำธารในพื้นที่ จากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็น ภูเขาสูง ทำให้สภาพดิน ฟ้า อากาศ แตกต่างและเปลี่ยนแปลงได้ง่าย คือในฤดูหนาวจะหนาวจัด ฤดูร้อนจะร้อนจัด ส่วนฤดูฝนจะไม่ตกต้องตามฤดูกาล อีกทั้งพื้นที่จังหวัดน่านยังเป็นแหล่งต้นน้ำสายหลักของประเทศ คือ แม่น้ำน่าน โดยมีแหล่งกำเนิดจากเทือกเขาหลวงพระบาง บริเวณ อำเภอบ่อเกลือ จากสภาพพื้นที่ ชนิดของหินต้นกำเนิด ดิน สภาพภูมิอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและปัจจัยอื่นๆ ได้ก่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) ของชนิดพืชพรรณและสิ่งมีชีวิตต่างๆ รวมทั้งวิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยตามพื้นที่ต่างๆ ก็มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เช่น ม้ง เมี่ยน ลัวะ ขมุ ถิ่น มาบรี ไทลื้อ และคนเมือง (สำรวจ ผักผล, อ่างแล้ว)

จากสภาพปัญหาการสูญเสียป่าของจังหวัดน่าน จากเดิมมีพื้นที่ทั้งหมด 7,170,045 ไร่ ในปี 2516 การสำรวจในปี 2534 พบว่ามี 3,170,180 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.34 และปี 2536 มีพื้นที่ป่าทั้งหมด 3,000,125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.95 อัตราในระยะ 2 ปี ป่าไม้ลดลงเฉลี่ย 99,062 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.39 (สำนักงานป่าไม้จังหวัดน่าน, 2538) ผลอันเนื่องมาจากการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์นานาชนิดสูญสลายไป

อย่างรวดเร็ว พืชและสัตว์บางชนิดไม่ว่าจะมีถิ่นกำเนิดอยู่บนบก และในน้ำที่เคยมีสูญหายไป จุดเปลี่ยนของการฟื้นตัวของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดน่าน ขึ้นอยู่กับพลังความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร ที่ยังคงภูมิปัญญาในการจัดการทรัพยากรในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านการจัดการป่าไม้ องค์กรเหมืองฝาย กลุ่มอาชีพเสริม ภายใต้กระแสการพัฒนาที่เริ่มมาสู่จังหวัดน่าน ชุมชนต่างๆ ได้รวมตัวกันเพื่อปกป้องและรักษาทรัพยากรในหลายรูปแบบ

ตำบลศิลาแลง อำเภอปัว จังหวัดน่าน เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาดังกล่าว เมื่อความเจริญเข้าไปถึงทำให้พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายเพื่อนำไปปลูกพืชเศรษฐกิจ และนำไปใช้ในกิจการโรงบ่มใบยา ประกอบกับนโยบายการเคลื่อนย้ายชาวเขาจากคอกยอมาอยู่พื้นราบเพื่อป้องกันปัญหาจากคอมมิวนิสต์มาอยู่ที่ตำบลปากกลาง ทำให้ความต้องการที่ดินทำกินเพิ่มมากขึ้นจึงเกิดการบุกรุกแผ้วถางป่าอันเป็นต้นน้ำลำธาร อีกทั้งชาวพื้นราบเองก็ได้รับคำนิยามจากภายนอกที่มีความต้องการวัตถุดิบมากขึ้นทำให้เกิดการแข่งขันในเรื่องของอาชีพและรายได้ นอกจากจะทำลายป่าเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจแล้วยังมีอาชีพการทำไม้ขายเกิดขึ้นอีกด้วย ทำให้สภาพพื้นที่ป่าของชุมชนถูกทำลายลงก่อให้เกิดภาวะความแห้งแล้ง ไม่สามารถเพาะปลูกพืชได้ตามฤดูกาล ดังจะเห็นได้จากรายงานวิจัย เรื่องบทบาทและหน้าที่ขององค์กรประชาชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน โดย จักรพันธ์ วงษ์บุญมาวาทย์ (2531:139) กล่าวว่าชุมชนศิลาแลงนั้นเคยมีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประมาณ 30-40 ปีก่อน ยังสามารถสังเกตเห็นความเขียวจีของป่าไม้และความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำได้อย่างชัดเจน ต่อมาทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะป่าไม้ถูกทำลายลงอย่างมากทั้งจากบุคคลในหมู่บ้านเองและจากคนภายนอกชุมชน ซึ่งทำให้เกิดความแห้งแล้งขึ้นทั่วไป และหากจะปล่อยให้ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายลงไปเรื่อยๆ ก็จะทำให้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตำบลศิลาแลงเสื่อมโทรมมากยิ่งขึ้น จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งองค์กรชุมชนรู้จักกันในนาม คณะกรรมการรักษาป่าไม้และต้นน้ำลำธารตำบลศิลาแลง

ภายหลังจากประสบกับปัญหาดังกล่าวได้มีการรวมตัวกันขึ้นของกลุ่มชาวนาผู้ใช้น้ำ กลุ่มเหมืองฝายตามสายน้ำ และเกิดการรวมตัวกันของกลุ่มผู้นำเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว จนได้ข้อสรุปออกมาว่าต้องช่วยกันฟื้นฟูสภาพป่าให้อุดมสมบูรณ์เหมือนเดิม แต่กลับพบประเด็นปัญหาใหม่ในเรื่องการหาอาชีพคชเชยเพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้มาจุนเจือครอบครัว ระยะแรก

การแก้ปัญหาเรื่องรายได้ยังไม่สามารถทำได้ บางครอบครัวไปทำงานต่างจังหวัด บางครอบครัวก็ปลูกไม้ผลทดแทนการปลูกพืชเศรษฐกิจ ส่วนกลุ่มแม่บ้านพื้นราบก็หันมาให้ความสนใจกับการทอผ้า ปรับปรุงรูปแบบ ทำเป็นธุรกิจในครัวเรือนต่อมาพบว่าทอผ้าสามารถทำรายได้ดีกว่าทางเลือกอื่นๆ จึงเกิดการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน บริหารในรูปของสหกรณ์การทอผ้า มีสมาชิกมารวมหุ้นและมีเงินปันผลปลายปี เมื่อพบว่ารายได้จากการทอผ้าดีกว่าการปลูกพืชเศรษฐกิจ การทำไม้ และการไปทำงานต่างจังหวัด รายได้บางส่วนถูกจัดสรรเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ประปาภูเขา ให้สมาชิกกู้ยืมกรณีรักษาพยาบาล และอื่นๆ ในส่วนของชาวเขาก็มียุทธศาสตร์การทำเครื่องเงิน การทำผ้าเขียนลายเทียน การปักผ้า เป็นรายได้ให้กับครอบครัว ดังนั้นการฟื้นฟูสภาพป่าจึงประสบผลสำเร็จในเวลาต่อมา และได้มีการจัดคณะกรรมการคอยดูแลรักษาป่าโดยมีตัวแทนจากทุกหมู่บ้านและทุกกลุ่มคอยดูแล จนปัจจุบันป่าชุมชนตำบลศิลาแลง จำนวน 10,125 ไร่ ได้ฟื้นคืนกลับสู่สภาพความอุดมสมบูรณ์ส่งผลให้สามารถทำการเพาะปลูกพืชได้ตลอดปี

ปัญหาภาคเกษตรไม่มีเงินทุนหรือปัญหาทุนในชนบท นับเป็นเรื่องสำคัญที่สะท้อนให้เห็นแนวโน้มการล่มสลายของสังคมชนบทอย่างเด่นชัดในอนาคต ซึ่งจะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงถึงประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนไทยและทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดในสภาพเศรษฐกิจที่ไม่มีรูปแบบทิศทาง ในสังคมทุนนิยมหรือสังคมกึ่งทุนนิยมทุกประเภท การพัฒนาทางวัฒนธรรมและการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในทุกชุมชน จำเป็นต้องมีฐานทุนเป็นของตนเอง และใช้ไปในการดำเนินธุรกิจชุมชนเพื่อความอยู่รอดอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น เพราะยังพัฒนาทุนของชุมชนให้เข้มแข็งมั่นคงมากเท่าใด ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกก็จะดียิ่งขึ้นเท่านั้น การล่มสลายของชุมชนชนบทจะไม่เกิดขึ้น ชุมชนชนบทจะมีความเข้มแข็งมากขึ้น และปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติก็ค่อยๆ ลดน้อยลงตามไปด้วย เพราะในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ความจริงที่สะท้อนออกมาแจ่มชัดก็คือคนที่มีทุนจะเป็นหลักพึ่งพิงให้แก่ชีวิตได้อย่างมั่นคง ใครมีเงินทุนมากบุคคลนั้นย่อมสามารถสร้างงานและพัฒนาความมั่งคั่งของตนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในทำนองเดียวกันธุรกิจชุมชนที่เข้มแข็งมั่นคงย่อมเป็นหลักพึ่งพิงของสมาชิกและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนด้วยตนเองได้

จากสภาพปรากฏการณ์การบุกรุกพื้นที่ป่า ความตระหนักในการแก้ปัญหาป่าไม้และแรงงานของชุมชน ตำบลศิลาแลง ก่อให้เกิดธุรกิจชุมชนในทางอ้อม ดังนั้นจึงเป็นจุดที่น่า

สนใจในการศึกษาวิจัยบทบาท หน้าที่และความสำคัญของธุรกิจชุมชน ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาชุมชนในชนบทปัจจุบัน ที่อาจจะใช้เป็นทางเลือกหรือทางออกประการหนึ่งในการพัฒนาชนบทของไทย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาบทบาทของธุรกิจชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตำบลศิลาแลง อำเภอปัว จังหวัดน่าน
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บทบาทของธุรกิจชุมชนในการเสริมความเข้มแข็งกับการจัดการป่าชุมชน

นิยามศัพท์

เพื่อให้การวิจัยนี้มีความเข้าใจตรงกันในความหมายของคำบางคำ จึงให้คำจำกัดความเพื่อใช้ในการวิจัยดังนี้

1. บทบาท หมายถึง บทบาทของธุรกิจชุมชนที่ทำให้เกิดผลกระทบ ต่อความเข้มแข็งของชุมชน ในการรักษาป่าชุมชน
2. ธุรกิจชุมชน หมายถึง การแปรรูปหัตถกรรมประเภทผ้าทอ ผ้าที่ย้อมสีจากธรรมชาติ และผ้าที่ย้อมสีจากโรงงาน ที่ผลิต จำหน่าย จัดการ โดยกลุ่มคนในชุมชน .
3. ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง สภาวะที่ชุมชนสามารถระดมความร่วมมือ ในการ ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ การประเมินติดตามผล และแก้ไข ของคนในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การจัดการป่าชุมชน หมายถึง ความสามารถในการดูแลรักษา การฟื้นฟู การใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ การพัฒนา หรือการกระทำใดๆ ที่ทำให้ทรัพยากรป่าไม้คงความอุดมสมบูรณ์หรือสมบูรณ์มากขึ้น
5. รายได้ของครัวเรือน หมายถึง รายได้ทั้งนอกและในภาคเกษตรตามฤดูกาล
6. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดและการจัดการป่าชุมชน หมายถึง โอกาสที่ชาวบ้านได้รับข่าวสารด้านการตลาดเรื่องผ้าทอ และการจัดการป่าชุมชน จากสื่อต่างๆ ที่ได้รับจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อนบ้านและ อื่นๆ

7. องค์กรในชุมชน หมายถึง กลุ่มทอผ้า คณะกรรมการรักษาป่าไม้และต้นน้ำ ลำธาร ตำบลศิลาแลง กลุ่มเหมืองฝาย
8. การจัดการกลุ่ม หมายถึง การกำหนด วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม กฎกติกา กลุ่ม สมาชิกกลุ่ม กรรมการกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม กองทุนของกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมการทอผ้ากับการจัดการป่าชุมชน
9. ระบบเครือข่าย หมายถึง ความสัมพันธ์แบบครัวเรือน ความสัมพันธ์แบบสายตระกูล ความสัมพันธ์แบบต่างตระกูลของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
10. ภูมิปัญญา ความเชื่อ หมายถึง การให้ความหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในเรื่อง ที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การทำมาหากิน การจัดการป่าไม้ และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
11. กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ การศึกษาดูงาน เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การขยายเครือข่ายการเรียนรู้
12. ความหลากหลายทางชีวภาพ หมายถึง ความหลากหลายของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์พื้นเมืองในป่า และในนา
13. รูปแบบการใช้ทรัพยากร หมายถึง การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในระบบนิเวศภายในชุมชน และการใช้เป็นแหล่งอาหาร
14. ศักยภาพของคนในชุมชน หมายถึง ความสามารถในการหารายได้ ความสามารถในการช่วยรักษาป่า ความสามารถในการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น ของสมาชิกกลุ่มทอผ้า

ขอบเขตการศึกษา

ผู้ดำเนินการวิจัย ได้จำกัดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของพื้นที่

พื้นที่ที่ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษา คือบ้านดอนไชย หมู่ที่ 3 ตำบลศิลาแลง อำเภอปัว จังหวัดน่าน จำนวน 134 ครัวเรือน แบ่งผู้ให้ข้อมูลจากผู้มีอาชีพทอผ้า 50 % ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการป่าชุมชน 50 % โดยมีเหตุผลดังนี้

1.1 สามารถเป็นตัวแทนของหมู่บ้านอีก 6 หมู่บ้าน เพราะมีลักษณะการทำธุรกิจชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน การจัดการป่าชุมชน เหมือนกัน

1.2 เป็นพื้นที่ซึ่งคงมีความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพสูง

1.3 เป็นชุมชนที่ยังคงมีวิถีชีวิต ระบบการผลิต และภูมิปัญญาในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพทั้งเกษตรผสมผสาน หมอพื้นบ้าน การรักษาป่าชุมชน การทำธุรกิจชุมชน

2. ขอบเขตเนื้อหา

2.1 บริบทชุมชน บริบทธุรกิจชุมชน บริบทการจัดการป่าชุมชน

2.2 บทบาทของธุรกิจชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการจัดการป่าชุมชน

2.3 ปัจจัยที่เชื่อมโยง ระหว่างบทบาทของธุรกิจชุมชนกับการจัดการป่าชุมชนในระดับชุมชน

2.4 ปัญหาและอุปสรรคของธุรกิจชุมชนในการจัดการป่าชุมชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved